

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

Xalqaro ilmiy jurnal

2025 №1
(6)

Samarqand-2025

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

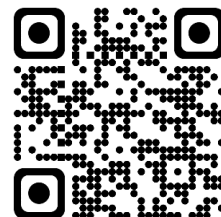
XALQARO ILMIY JURNALI

“TURKOLOGICAL RESEARCH” INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Jurnal rasmiy sayti: <https://turkologiya.samdu.uz/>

SAMARQAND – 2025

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMYIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Bosh muharrir:

Bosh muharrir o‘rinbosari:

Juliboy ELTAZAROV

f.f.d., professor (O‘zbekiston)

Roxila RUZMANOVA

f.f.n., dotsent (O‘zbekiston)

TAHRIRIYAT KENGASHI:

<p>Rustam XALMURADOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti rektori (O‘zbekiston);</p> <p>Hakim XUSHVAQTOV – f-m.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston);</p> <p>Akmal AHATOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti xalqaro hamkorlik bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston);</p> <p>Muslihiddin MUHIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Ibodulla MIRZAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Shuhrat SIROJIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Suyun KARIMOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Murodqosim ABDIYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Azamat PARDAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Musa YULDASHEV – f.f.n., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Dilfuza DJURAKULOVA – t.f.n., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Aftondil ERKINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Hotam UMUROV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p>	<p>Qosimjon SODIQOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Muhabbat QURBONOVA – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Mardon BOLTAYEV – dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Ali AKAR – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Abduselam ARVAS – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Funda TOPRAK – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Musa Shamil YUKSEL – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Temur KOJAO‘G‘LI – f.f.d., professor (AQSH);</p> <p>Hayrunnisa ALAN – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Varis CHAKAN – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Almaz ULVI – f.f.d., professor (Ozarbayjon);</p> <p>Emrah YILMAZ – Phd, dotsent (Turkiya);</p> <p>Foziljon SHUKUROV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Dilshod XURSANOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Shahnoza XUSHMURODOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Dinara ISLAMOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Feruza JUMANIYAZOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Istoda RASULOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Feruza MANUKYAN – Phd (O‘zbekiston);</p> <p>Mas‘ul muharrir: PhD, dotsent Zokir BAYNAZAROV (O‘zbekiston);</p> <p>Texnik xodim: Raxmatulla SHOKIROV (O‘zbekiston).</p>
---	--

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMİY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Главный редактор:

Заместитель главного редактора:

Жулибой ЭЛТАЗАРОВ

д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Рохила РУЗМАНОВА

к.ф.н., доцент (Узбекистан)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Рустам ХАЛМУРАДОВ – д.т.н., профессор, ректор Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Хаким ХУШВАКТОВ – д.ф.-м.н., профессор, проректор по научной работе и инновациям Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Акмал АХАТОВ – д.т.н., профессор, проректор по международному сотрудничеству Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Муслихиддин МУХИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Ибодулла МИРЗАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Шухрат СИРОЖИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Суюн КАРИМОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Муродкасым АБДИЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Азамат ПАРДАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Муса ЮЛДАШЕВ – к.ф.н., профессор (Узбекистан);

Дилфуза ДЖУРАКУЛОВА – к.и.н., доцент (Узбекистан);

Афтондил ЭРКИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Касимжон СОДИКОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Хотам УМУРОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Мухаббат КУРБАНОВА – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Мардон БОЛТАЕВ – доцент (Узбекистан);

Али АКАР – д.ф.н., профессор (Турция);

Абдуселам АРВАС – д.ф.н., профессор (Турция);

Фунда ТОПРАК – д.ф.н., профессор (Турция);

Муса Шамиль ЮКСЕЛЬ – д.ф.н., профессор (Турция);

Темур КОДЖАОГЛУ – д.ф.н., профессор (США);

Хайрунниса АЛАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Барис ЧАКАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Алмаз УЛЬВИ – д.ф.н., профессор (Азербайджан).

Эмрах ЙИЛМАЗ – PhD, доцент (Турция);

Фозилжон ШУКУРОВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Дилшод ХУРСАНОВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Шахноза ХУШМУРОДОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Динара ИСЛАМОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза ДЖУМАНИЯЗОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Истода РАСУЛОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза МАНУКЯН – Phd (Узбекистан);

Ответственный редактор: **PhD, доцент Зокир БАЙНАЗАРОВ (Узбекистан)**

Технический персонал: **Рахматулла ШОКИРОВ (Узбекистан)**

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMİY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ”

Chief Editor:/ Deputy Chief Editor:

Baş Editör:/ Baş Editör Yardımcısı:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Uzbekistan)
Ass. Prof. Dr. Rokhila RUZMANOVA (Uzbekistan)

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Özbekistan)
Doç. Dr. Rohila RUZMANOVA (Özbekistan)

EDITORIAL TEAM:/ BİLİM KURULU:

Prof. Dr. Rustam KHALMURADOV – Rector of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Hakim KHUSHVAKTOV – Vice-Rector for Research and Innovation, Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Akmal AKHATOV – Vice-Rector for International Cooperation of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUKHIDDINOV (Uzbekistan)

Prof. Dr. Ibodulla MIRZAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Shukhrat SIROJIDDINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARIMOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDIEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDASHEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. Dr. Dilfuza DJURAKULOVA (Uzbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Kasimjon SODIKOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Khotam UMUROV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. Mardon BOLTAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Turkey);

Prof. Dr. Abdusalam ARVAS (Turkey);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Turkey);

Prof. Dr. Musa Shamil YUKSEL (Turkey);

Prof. Dr. Temur KOJAĞLU (USA);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Turkey);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Turkey);

Prof. Dr. Almaz ULVI (Azerbaijan);

Ass. Prof. PhD. Emrah YILMAZ (Turkey);

Ass. Prof. PhD. Foziljon SHUKUROV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dilshod KHURSANOV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Shakhnoza KHUSHMURODOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dinara İSLAMOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Feruza CUMANIYAZOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Istoda RASULOVA (Uzbekistan);

PhD. Feruza MANUKYAN (Uzbekistan);

Managing editor: *Ass. Prof. PhD. Zokir BAYNAZAROV* (Uzbekistan)

Technical staff: **Rahmatulla SHOKIROV** (Uzbekistan)

Prof. Dr. Rustam HALMURADOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Rektörü (Özbekistan);

Prof. Dr. Hakim HUŞVAKTOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Akmal AHATOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUHİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. İbodulla MİRZAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şuhrat SİROCİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARİMOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDİYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDAŞEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilfuza CURAKULOVA (Özbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Kasimjon SODİKOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Hotam UMUROV (Özbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Mardon BOLTAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Türkiye);

Prof. Dr. Abdusalem ARVAS (Türkiye);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Türkiye);

Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Türkiye);

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (ABD);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Türkiye);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Türkiye);

Prof. Dr. Almaz ÜLVİ (Azerbaycan);

Doç. Dr. Emrah YILMAZ (Türkiye);

Doç. Dr. Foziljon ŞUKUROV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilşod HURSAVOV (Özbekistan);

Doç. Dr. Şahnoza HUŞMURODOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Dinara İSLAMOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Feruza CUMANIYAZOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Istoda RASULOVA (Özbekistan);

Dr. Feruza MANUKYAN (Özbekistan);

Sorumlu Editör: *Doç., Dr. Zokir BAYNAZAROV* (Özbekistan)

Teknik Personel: **Rahmatullah ŞOKİROV** (Özbekistan)

MUNDARIJA | CONTENT | İÇERİK | СОДЕРЖАНИЕ

TURKIY XALQLARNING IJTIMOIIY-MADANIY ALOQALARI TARIXI

Emrah YILMAZ

ÖZBEKİSTAN'IN KÜRESEL BAŞARILARINA SOSYOKÜLTÜREL BİR YAKLAŞIM VE 2024 YILININ ANALİZİ 8

МУСАЕВ Даянат Муса оглы

ЗНАЧЕНИЕ ОТНОШЕНИЙ АЗЕРБАЙДЖАНА С УЗБЕКИСТАНОМ ДЛЯ ОБЪЕДИНЕНИЯ ТЮРКСКОГО МИРА 21

Xurshid Sirojiddinovich JUMANAZAROV

TURKISTON O‘LKASIDA MUSTAMLAKA TIBBIYOTINI O‘RNATISHDAGI IJTIMOIIY MUAMMOLAR 28

Ülkər HƏSƏNOVA

1926-CI İL I TÜRKOLOJİ QURULTAYIN TARİXİ ƏHƏMİYYƏTİ 34

Türkan MAHMUDZADƏ

TÜRKOLOJİ QURULTAYIN TÜRKCÜLÜYÜN İNKİŞAFINDA ROLU 43

RAHMONOVA Parvina

HINDISTON HUKMDORLARINING SAMARQANDGA TUHFASI 52

TURK DUNYOSI TADQIQOTLARI

Baxtiyor ABDUSHUKUROV

KUL TIGIN BITIGTOSHI VA O‘ZBEK TILI SHEVALARI 59

Tagandurdy BEKJAYEV

TÜRKMEN DİLİNDE TAKVİMLE İLGİLİ KİŞİ ADLARI 66

ALLAMBERGENOVA Muqaddas Ruslanovna

O‘RXUN-ENASOY OBIDALARI LEKSIK QATLAMINING HOZIRGI O‘ZBEK ADABIY TILI FONETIK-SEMANTIK TIZIMIDA AKS ETISHI 72

SHUKUROV Ahad Axmatovich

ARXAIZMLARNING LINGVO-USLUBIY IMKONIYATLARI 81

BARZIYEV Oybek Xabibullayevich

ANDIJON ZILZILASI TAFSILOTLARIGA BAG‘ISHLANGAN AN‘ANAVIY SHE‘RIY ASARLAR TAHLILI 90

MAMAJONOV Muhammadjon, OMONIDDINOVA Durdonaxon

PRAGMALINGVISTIKA VA TILSHUNOSLIKDA KO‘P MA‘NOLILIK MUAMMOSI 96

KARIMOVA Dilafro‘z Obidjonovna

AKADEMIK AHMADALI ASQAROVNING YETUK ARXEOLOG SIFATIDA SHAKLLANISH YO‘LI 102

DJUMAMURATOV Kuanishbay

INGLIZ VA QORAQALPOQ TILLARIDAGI KOLORATIV BIRLIKLI FRAZELOGIZMLARNING KOMPONENTLI TAHLILI 113

Aynur CƏFƏROVA

AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKIYƏ TÜRKCƏLƏRİNİN TERMİNOLOGİYASİNİN İNKİŞAFINDA BİRİNCİ TÜRKOLOJİ QURULTAYIN ROLU 122

Nərmin RƏHİMOVA

BİRİNCİ TÜRKOLOJİ QURULTAYDA ƏLİFBA VƏ DİL MÖVZULARI TÜRK XALQLARININ ORTAQ PROBLEMI KIMI 131

Valida SHIKHALIYEVA

TÜRKOLOJİ QURULTAYDA ORTAQ DİL MƏSƏLƏSİ DÜNƏN VƏ BÜGÜN 139

ESHMIRZAYEV Bahodir Djurayevich, ISMOILOV Behruzjon Isroilovich

ANTROPONIMLARNING GRAMMATIK XUSUSIYATLARI..... 150

RO‘ZIYEV QAHRAMON KUZIMURATOVICH

O‘ZBEK TILIDA “NON” KONSEPTINING LINGVOMADANIY TAHLILI..... 154

NABIYEVA Nodira Saidovna

LIRIKADA ILTIJO KONSEPTINI IFODALAYDIGAN JANRLAR 162

Nilufar NORPO‘LATOVA

SAMARQANDNING TARIXIY NOMLARI HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR 168

MELIBAYEVA Soxibaxon

O‘ZBEK ANTROPONIMLARI PRETSEDENT BIRLIK SIFATIDA 176

RAHMATOVA Sevara Alisherovna

ESHQOBIL SHUKUR SHE‘RLARIDA TAKRORNING MATN QISMLARINI
BOG‘LASHDAGI ROLI..... 183

AZIZ MUSHTARIY!

2025-yilda qadrlı mushtariylarini 1-soni bilan mamnun qilgan “Turkologik tadqiqotlar” jurnali hay’ati sifatida, sharqona yangi yilimizning Turk dunyosi va butun insoniyat uchun tinchlik, farovonlik va muvaffaqiyatlarga to’la bo’lishini tilaymiz. Bu sonimizda “Turk dunyosi birligida O‘zbekiston va Ozarbayjon aloqalarining ahamiyati”, “Turkiy tillar va Ozarbayjon terminologiyasi rivojida birinchi turkologiya qurultoyining o‘rni”, Turkman tilida taqvimlar bilan bog‘liq shaxs ismlari”, “O‘rxun-Enasoy obidalari leksik qatlamining hozirgi o‘zbek adabiy tili fonetik-semantik tizimida aks etishi”, “Birinchi Turkologiya qurultoyida mushtarak alifbo va til mavzulari turkiy xalqlarning umumiy muammosi sifatida” kabi bir qator til, madaniyat, tarix, terminologiyaga oid mavzular kiritilgan. Qardosh mamlakatlardagi olimlarning turkologik tadqiqotlar haqida yozgan maqolalari va ilmiy faoliyatlari, xalqlarimiz o‘rtasidagi aloqalarni mustahkamlovchi ko‘prik vazifasini o‘taydi. Umid qilamizki, turk dunyosida amalga oshirilayotgan tadqiqotlar natijalari soha mutaxassilari, doktorant va magistrantlar, yosh tadqiqotchilar uchun foydali bo‘ladi...

TAHRIRIYAT

DEAR READER!

As the board of the journal "Turkological Studies," which pleased its valued subscribers with its first issue in 2025, we wish that our oriental new year will be full of peace, prosperity, and success for the Turkic world and all humanity. This issue includes several topics related to language, culture, history, and terminology, such as "The importance of relations between Uzbekistan and Azerbaijan in the unity of the Turkic world," "The role of the First Turkology Congress in the development of Turkic languages and Azerbaijani terminology," "Personal names associated with calendars in the Turkmen language," "Reflection of the lexical layer of Orkhon-Enasoy monuments in the phonetic-semantic system of the current Uzbek literary language," "Common alphabet and language topics as a common problem of the Turkic peoples at the First Turkology Congress." Articles and scientific activities of scientists from fraternal countries on Turkological studies serve as a bridge that strengthens ties between our peoples. We hope that the research results conducted in the Turkic world will be helpful for specialists in the field, doctoral and master's students, and young researchers...

EDITORIAL BOARD

SEVGİLİ OKUYUCU!

2025 yilının 1. sayisiyla siz değerli okurlarımızı memnuniyetle karşilayan “Türkolojik Araştırmalar” dergisinin yönetim kurulu olarak, Yeni Yilimizin Türk dünyası ve tüm insanlık için barış, refah ve başarılarla dolu olmasını diliyoruz. Bu sayımızda, “Özbekistan-Azerbaycan İlişkilerinin Türk Dünyası Birlięi Açısından Önemi”, “Türk Dilleri ve Azerbaycan Terminolojisinin Geliřiminde Birinci Türkoloji Kongresi'nin Rolü”, “Türkmen Dilinde Takvimlerle İlgili Kişi Adları”, “Orhun-Yenisey Abidelerindeki Sözcükleri Katmanının Modern Özbek Edebi Dilinin Fonetik-Semantik Sistemine Yansıması”, “Türk Halkların Genel Sorunu Olarak Birinci Türkoloji Kongresi'nde Ortak Alfabe ve Dil Konuları”, Özbekistan’ın Küresel Başarılarına Sosyokültürel Bir Yaklaşım ve 2024 Yilının Analizi” gibi dil, kültür, tarih ve terminolojiye ilişkin pek çok konu yer almaktadır. Kardeř ülkelerdeki bilim adamlarının Türkoloji araştırmaları konusundaki makaleleri ve bilimsel faaliyetleri halklarımız arasındaki bağları güçlendiren bir köprü görevi görmektedir. Türk dünyasında yapılan araştırma sonuçlarının alan uzmanlarına, doktora ve yüksek lisans öğrencilerine, genç araştırmacılara faydalı olmasını diliyoruz...

YAYIN KURULU

УВАЖАЕМЫЙ ЧИТАТЕЛЬ!

Редакция журнала «Туркологические исследования», радующая своих читателей первым номером в 2025 году, желает, чтобы Восточный Новый год был полон мира, процветания и успехов для тюркского мира и всего человечества. В данный выпуск журнала включен ряд статей на темы, связанные с языком, культурой, историей и терминологией, в частности, «Значение отношений Узбекистана и Азербайджана в единстве тюркского мира», «Роль Первого туркологического съезда в развитии тюркских языков и азербайджанской терминологии», «Личные имена в туркменском языке, связанные с календарём», «Отражение лексического пласта Урхун-Енисейских памятников в современной фонетико-семантической системе узбекского литературного языка», «Общий алфавит и языковые темы на Первом туркологическом съезде как общая проблема тюркских народов». Научные статьи по туркологическим исследованиям и деятельность ученых из братских стран служат мостом, укрепляющим связи между нашими народами. Мы надеемся, что результаты исследований в тюркском мире будут полезны специалистам, докторантам и магистрантам, молодым исследователям...

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИИ

HINDISTON HUKMDORLARINING SAMARQANDGA TUHFASI

RAHMONOVA Parvina,

Samarqand davlat universiteti

doktoranti (Samarqand, O‘zbekiston)

E-mail: rahmonovaparvina356@gmail.com

 ORCID: 0009-0008-6087-1285

Annotatsiya: Ushbu maqolada Amir Temur maqbarasining qurilish tarixi, Temurning piri Sayyid Barakaning siyosiy hayotda uni qo‘llab-quvvatlash sabablari ochib berilgan. Shu bilan birga Ashtarxoniyalar sulolasi davridagi Samarqand hukmdorlari – Hojibiy otaliq do‘rmon, Nodir devonbegi, Abdulkarimbiylarning amalga oshirgan islohotlari va Hindiston podshohlari – Akbarshoh, Avrangzeblarning ushbu inshootning ta‘miri va muhofazasi uchun har yili o‘z amaldorlari yoki samarqandlik amaldorlardan yuborgan tuhfalari va uning sarflanish tartiblari, xodimlari haqida, maqbaraning hovlisida joylashgan Buxoro podshohlarining taxtga o‘tiradigan toshi – ko‘ktosh, ushbu afsonaviy toshning g‘ayritabiiy xususiyatlari, hukmdorni oq namatga ko‘tarish va bu marosim haqidagi, sayohatchilarning bu haqida yozib qoldirgan esdaliklari, Mirzo Ulug‘bekning Mo‘g‘uliston yurishidan olib keltirgan uchta nefrit toshlari haqidagi ma‘lumotlar manbalar asosida dalillangan.

Kalit so‘zlar: *Amir Temur maqbarasi, Akbarshoh, Avrangzeb, fil, oltin, ko‘ktosh, Sayyid Baraka, Ron Sela, Mutribiy Samarqandiy, Maleho, Hindiston, Z.M.Bobur, navro‘z, Nodir devonbegi, Imomqulixon.*

ПОДАРОК ПРАВИТЕЛЕЙ ИНДИИ САМАРКАНДУ

Аннотация: В данной статье рассматривается история строительства мавзолея Амира Тимура, а также причины поддержки его наставника Сайида Бараки в политической жизни. Также, освещается деятельность самаркандских правителей периода Аштарханидов – Ходжибий оталыка, Дурмона, Нодир девонбеги, Абдулкаримбия в проведении реформ. Также рассматривается вклад индийских падишахов Акбаршаха и Аурангзеба в реставрацию и сохранение данного сооружения, а также ежегодные дары, отправляемые их чиновниками или самаркандскими правителями, и порядок их распределения. В статье упоминаются служители мавзолея, расположение могил во дворе, а также знаменитый трон Бухарских правителей – Куктош. Описываются легендарные свойства этого камня, традиция поднятия правителя на белое покрывало во время церемонии коронации, воспоминания путешественников об этом событии. Также рассматривается информация о трёх нефритовых камнях, привезённых Мирзо Улугбеком из его похода в Монголию, на основе исторических источников.

Ключевые слова: *гробница Амира Темура, Акбар-шах, Аурангзеб, слон, золото, синий камень, Сайид Барака, Рон Села, Мутриби Самарканди, Малехо, Индия, З.М. Бабур, Навруз, Надир Дефан Беги, Имам Кули Хан.*

GIFT OF THE RULERS OF INDIA TO SAMARKAND

Abstract: This article discusses the history of the construction of Amir Temur's mausoleum and the reasons behind the political support of his mentor, Sayyid Baraka. Additionally, it covers the reforms carried out by the rulers of Samarkand during the Ashtarkhanid dynasty, including Hojibiy Otaliq, Dormon, Nodir Devonbegi, and Abdulkarimbiy. The article also examines the contributions of Indian emperors Akbar Shah and Aurangzeb in restoring and

preserving this structure, the annual gifts sent by their officials or Samarkand's rulers, and the procedures for their allocation. It provides information about the mausoleum's caretakers, the placement of tombs in its courtyard, and the famous throne of the Bukhara rulers – Koktash. The article describes the legendary properties of this stone, the tradition of lifting the ruler onto a white felt during the coronation ceremony, and travelers' written accounts of this event. Additionally, it presents historical evidence regarding three jade stones brought by Mirzo Ulugbek from his campaign in Moghulistan.

Key words: *Amir Temur's tomb, Akbar Shah, Aurangzeb, elephant, gold, blue stone, Sayyid Baraka, Ron Sela, Mutribi Samarkandi, Maleho, India, Z.M. Babur, Navroz, Nadir Devan Begi, Imam Quli Khan.*

Kirish. XVII-XVIII asrlar Samarqand va Hindiston aloqalari haqida yevropalik olimlardan Scott Levi [9:519-548], Corinne Lefèvre [5:255-286], T.K.Beisembiev [4:124-135], A.Malikov [7:123-150] lar, Amir Temur maqbarasi haqida esa J.M Rogers [13:65-87], Mary St. Germain [8:23-44], Ron Sela [14:21-32] lar tadqiqot ishlarini olib borishgan. Ammo ushbu olimlarning tadqiqot maqsadi Amir Temur maqbarasining tuzilishi, qurilishi, yoki arxitekturasiga e'tibor berish bo'lgani bois Hindiston hukmdorlarining Samarqanddagi Amir Temur maqbarasidagi ajdodlar qabri obodonchiligiga qo'shgan hissalar haqidagi qimmatli ma'lumotlar e'tibordan chetda qolib kelmoqda. Masalan, Ron Sela ilmiy izlanishida Amir Temur maqbarasining hovlisida joylashgan “Ko'k tosh” – o'rta asr Buxoro hukmdorlarining taxtga o'tirishi va bu tosh tarixi haqida batafsil to'xtalgan bo'lsa, Robers maqbaraning qurilish tarixi va unda dafn qilingan shaxslar tarixi, Scott Levi bo'lsa, Hindiston va Buxoro hukmdorlari o'rtasidagi munosabatlar haqida to'xtalib o'tgan. Ushbu maqola birlamchi manbalarga asoslanib, Samarqand va Hindiston hukmdorlarining o'zaro aloqalari va boburiy hukmdorlarning Amir Temur maqbarasi obodonchiligiga qo'shgan hissasi bayon qilingan.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi. Muhammad Bade bin Muhammad Sharif (1650-1693) (taxallusi Maleho)ning “Muzakkir ul as'hob”(1693) asari Samarqandda yozilib, unda bu hududda kechgan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy munosabatlar haqidagi ma'lumotlar keltirilgan. Samarqandlik shoir Mutribiyning 1626- yilda yozilgan “Nusxayi zeboyi Jahongir” asari va Avstriya markaziy kutubxonasida saqlanayotgan Sharofiddin Ali Yazdiyning “Zafarnoma” asarining 372 raqamli qo'lyozma nusxasi tadqiqotga jalb qilindi.

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolani yozishda tarixiy taqqoslash, xronologik izchillik, sabab, jarayon va natija bog'liqligi tamoyillaridan foydalanildi.

Z.M.Bobur Hindiston shimolida Boburiylar imperiyasini o'rnatgach, Hind – O'rta Osiyo yo'llarida Hindiston va Buxoro karvonlari harakati sezilarli darajada o'sdi. Buni qaysidir ma'noda Boburiylarning O'rta Osiyo hududlarini o'zlarining “vatanlari” deb bilishlari va diplomatik va iqtisodiy munosabatlarini saqlab qolish istagi bilan bog'lash mumkin. Ashtarxoniy hukmdorlar Imomqulixon (1611-1642), Abdulazizxon (1645-1681) va Subhonqulixon (1681-1702) davrigacha Hindistonga elchilar yuborilib turildi. 1620-1621-yillarda Hindiston hukmdori shoh Salim jo'ybor shayxi Tojiddin Hasanga 5000 ming xoniy qiymatga ega bo'lgan paxta matolari va maktubni Mir Baraka ismli shaxsdan jo'natadi [9:519-548]. Ko'rinib turibdiki, hind hukmdorlari jo'ybor shayxlarining Buxoro xonligidagi siyosiy ta'sirini anglagan holda ulardan qaysidir maqsadlarda Movorounahr hududlariga ta'sir etmoqchi bo'lgan bo'lishi mumkin. Ammo ushbu maqolada asosiy e'tibor Samarqanddagi Amir Temur maqbarasiga boburiy hukmdorlarning har yili yuboradigan tuhfasini haqidadir.

Tahlil va natijalar. Mahalliy xalq orasida Go‘ri Amir, hozirgi kunda esa Amir Temur maqbarasi deb nomlangan bino Amir Temurning nabirasi Muhammad Sulton Mirzo vafoti munosabati bilan qurilgan. Maqbarada: Amir Temur, uning piri Mir Said Baraka, o‘g‘illari: Umarshayx, Mironshoh, Shohrux, nabiralari Sulton Muhammad, Mirzo Ulug‘beklar dafn etilgan [10:287]. Ushbu maqbara o‘zining haybati va ulug‘vorligi bilan hammani hayratga solar edi. U Samarqandning janubiy qismida joylashgan bo‘lib, kirish eshigi gumbazli tomonda bo‘lgan. Hovlining ichida turfa xil daraxtlar bo‘lib, binoning chap tomonida Z.M.Bobur tomonidan hovuz qurilgan. Hovuz hamma vaqt suv bilan to‘ldirilib, Samarqand aholisining barcha tabaqasi (erkak va ayollar) navro‘z va hayit bayramlari va haftada to‘rt kun u yerga borib, sayr qilardilar. Bu holat Samarqand hokimi Ibodullo Sulton davrigacha davom etdi. Biroq, Hojibiy otaliq do‘rmon (1586-1596) ning Samarqand hokimligi davrida u shunday buyruq berdi: *“Amir Temur maqbarasiga aholi dam olish yoki sayr qilish uchun kelmasin va dahmadagi shoh va aziz kishilar qabriga ehtirom bilan munosabatda bo‘lsin”*. Ashtarxoniy hukmdor Imomqulixon Movorounahrdagi boshqaruvida Samarqand hokimi Nodir devonbegiga shunday buyruq berdi: *“Ushbu ziyoratgohga aholi seshanba kunlari kelishi mumkin, faqat sharti shuki, muqaddas dahmaning tepasiga sayr qilmasinlar. Kimki, bu farmonga xilof ish tutsa, o‘sha yerning o‘zidan uloqtirilsinlar”*. Bu holatning oldini olish uchun Toq yasaldi va uning binokori Abdulaziz Muhammad bin Isfaxoniy deb yozilgan. Darvozasi ikki tabaqali bo‘lib, mustahkam po‘latdan yasalgan va kandakorlik va ganchkorlik san’ati bilan ziynatlangan. Darvozaning o‘ng tomoniga المتوكل على الملك الدين chap tomoniga esa - مير تيمور كورگان deb yozilgan. Aholining namoz o‘qishlari uchun ikkita ayvon yasaladi [11:22].

Ko‘rinib turibdiki, Ashtarxoniylar sulolasi davrida Samarqand hokimlari ushbu maqbaraga aziz insonlar muqaddas dahmasi sifatida uni muhofazasi uchun amaliy chora ko‘rishgan. Masalan, shayx Sayyid Baraka daxmada dafn etilganlardan biri bo‘lib, uning fe‘l-atvori va uning Amir Temurga ta’sir ko‘rsatgani haqida ma‘lumotlar kam uchraydi. Uning nasl nasabi bo‘yicha ma‘lumotlar bir-biriga ziddir. Ibn Arabshohning ma‘lumotlariga ko‘ra uni ba‘zilar Misrdan, ba‘zilar esa Makka yoki Madinadan kelgan deb hisoblashgan. Amir Temur Sayyid Baraka va uning avlodlariga Anduxu (اندوخوی) shahridagi yerlarni merosiy qilib bergan. Sharofiddin Ali Yazdiyning yozishicha, Sayyid Baraka birinchi marta 1370-yilda Temurning Hirot hukmdori Husayn ustidan qozongan g‘alaba qozonishidan biroz oldin sahnaga chiqqan va u Husaynning oldiga Xurosondagi vaqf mulklarini boshqaruvini olishga ruxsat so‘rab kelgandi, ammo Husayn tasdiqlashni rad etdi. Shunda u Amir Temurdan ko‘mak olish maqsadida u tomonga o‘tib, Amir Temur va Husayn o‘rtasidagi kurashda Temurni qo‘llab-quvvatlab, unga bayroq va nog‘ora beradi. Keyinchalik Temur unga so‘ragan hamma narsasini berdi va vaqf mulklarini ham uning ixtiyoriga topshirdi [15:192]. Sayyid Baraka Qorabog‘da vafot etib, uning qabri 1403-1404-yillarda Temurning buyrug‘iga ko‘ra Anduxuga olib kelingan. Keyinchalik 1409-yil Samarqandga olib kelib ko‘milgan. Sharofiddin Ali Yazdiyning keltirishicha, Sayyid Baraka Amir Temurning doimiy hamrohi bo‘lgan. Shu sababdan Amir Temur maqbarasida Sohibqiron piriga qaragan holda dafn etilgan. Ammo temuriylar saltanatining asosiy voqealarida uning ismi “Zafarnoma”da kam uchraydi. 1383-yili Temur singlisining vafotidan haddan tashqari motamga berilib, davlat ishlaridan shug‘ullanishdan bosh tortgan. Shunda Sayyid Baraka unga tasalli berib, ruhiy holatini o‘ziga keltirgan [13:68]. 1391-yilda u Temurning To‘xtamishga qarshi jangi oldidan duo o‘qidi. 1403-yil o‘limidan sal oldin Ozarbayjondagi Qorabog‘dagi saroyiga yetib boradi. Ibn Arabshoh o‘z asarida Sayyid Barakaga ko‘proq urg‘u berib, Amir Temur va To‘xtamish o‘rtasidagi jangda

Temur mag‘lubiyatga uchraganda, Sayyid Baraka bir hovuch toshni olib dushman tomonga otadi va Amir Temur qo‘shinlari dushman ustidan g‘alaba qozonadi.

Amir Temur maqbarasi 1404-yilda qurilgan bo‘lib, Sayyid Baraka 1409-yilda olib kelib maqbaraga ko‘milgan. Bartoldning fikricha, Sayyid Baraka qabrining Temur qabridan tepada joylashgani musulmon olamida avliyolar homiyiligini ta‘minlashdan iborat bo‘lgan [13:70]. Amir Temur maqbarasining temuriylar sulolasi maqbarasiga aylantirilishida Mirzo Ulug‘bekning hissasi beqiyos. U sulolaning bu yerga dafn etilgan oxirgi vakili bo‘lgan. Davlatshohning yozishicha, u 1449 yil oktyabr oxirlarida o‘ldirilgan.

Bugungi kunda maqbara hovlisidagi Ko‘ktosh va Amir Temur qabri ustidagi nefrit toshi ba‘zi manbalarda chalkashtirilgan. Masalan, “Tarixi Xumuliy” asarida Mirzo Ulug‘bekning Mo‘g‘ilistondan olib kelgan uchta tosh bilan ko‘ktoshni chalkashtirgan. Bu toshlardan biri Amir Temur qabri ustiga o‘rnatilgan. 1740-yil eron shohi Nodirshoh O‘rta Osiyoga yurish qilgan chog‘ida bu toshlardan birini Mashhadga olib ketayotganda, yo‘lda tosh to‘rt bo‘lakka bo‘linadi. Natijada u toshni Samarqandga qaytarish haqida buyruq beradi. “Tarixi Xumuliy” asarida keltirilishicha, ashtarxoniy hukmdor Boqi Muhammadxon bu toj kiyiladigan toshni o‘z ko‘rinishxonasi [16]da saqlagan. Vaholanki toj kiyish toshi – ko‘ktosh hisoblanadi. 1720-yilda qozoqlar Samarqandga bostirib kirganda, ko‘ktoshga zarar yetmasligi uchun bu tosh yashirilgan. Abdurahmon Tole 1722-1745-yillar Miyonqolda bo‘lgan qo‘zg‘olonni hukmdorning ko‘ktoshga o‘tirmagani va uning davrida bo‘lib o‘tgan parokandaliklarni podshohning ko‘ktoshga o‘tirmagani bilan izohlaydi [2:68-70]. Ko‘ktosh tarixi va u bilan bog‘liq siyosiy jarayonlar nafaqat yurtimiz olimlarini balki xorijiy tadqiqotchilarni ham o‘ziga jalb qilib kelmoqda. Xorijlik olim Ron Sela bu haqida batafsil ma‘lumot bergan [14:21-32].

XIX Samarqandga kelgan yevropalik sayohatchilarning yozishicha, Samarqand qal‘asining ichida amir saroyida joylashgan katta marmar tosh Ko‘ktosh tasvirlanadi. Ularning keltirishicha, tosh XIV asrdan beri Temur taxti bo‘lib xizmat qilgan va 1405-yil uning vafotidan so‘ng, hukmdorlar “toj kiyish toshi” bo‘lib xizmat qilgan. Ba‘zi hukmdorlar Ko‘ktoshga o‘tirishning o‘zi bilan kifoyalangan bo‘lsa, boshqalari oq kigizga ko‘tarilish marosimi va ko‘ktoshga o‘tirish odatini birlashtirgan. Ya‘ni ko‘ktosh ustiga kigiz to‘shalib, uning ustiga hukmdor o‘tirgan.

Rossiya imperiyasi zobiti Baron Meyendorf 1820-yil Peterburgdan Buxoroga tashrif buyurib, Samarqandda ham bo‘ldi. U Ulug‘bek madrasasida ichidagi ko‘kimtir tosh ustiga oq kigiz qoplangani va undan Buxoro hukmdorlari taxtga o‘tirishganini yozgan. Marosimdan oldin davlatning ko‘zga ko‘ringan to‘rtta tabaqa vakillari – ulamolar, fuqarolar, fuzalo (tabib) sayyidlar, fuqarolar oq kigiz gilamda hukmdorni ko‘tarish XVI asrdan mavjud bo‘lib, taxtga chingiziy hukmdorlarga o‘tqazilgan, bu marosim XVI asrdan boshlab islomlashuvi kuchayib, biroz o‘zgarishlarga duch keldi. Jumladan, kigizni Makkadagi Zam-zam qudug‘iga cho‘miltirib, marosimda foydalanish holatlari kuzatilgan [12:68-80]. Bu toshning kelib chiqishi haqida turli xil fikrlar mavjud. Ba‘zilari bu tosh yaqin atrofdagi tog‘lardan olingan desa, boshqalari Amir Temur uni Turkiyadan olib kelganini, boshqa birlari bu tosh jannatdan tushirilishi haqida afsona borligini ta‘kidlaydilar. Tosh g‘ayritabiiy xususiyatga ega bo‘lib, bir sayohatchining so‘ziga ko‘ra, tosh “soxta xon yoki haqiqiy chingiziydan bo‘lmagan kishini o‘ziga yaqinlashtirmaydi - deb keltiradi.

1860-yilda Samarqandda bo‘lgan vengriyalik A.Vamberi ko‘ktoshni Amir Temur Turkiyadan olib kelgan deb hisoblaydi, bunga sabab, toshning o‘ng tomonida kufiy xatdagi arab yozuvi oval shaylidagi temir Boyazidning tumori bo‘lgan deb hisoblaydi. Aytish joizki, u tosh va

Temur o‘rtasidagi bog‘liqlikni birinchilardan bo‘lib aniqlagan. Nemis millatiga mansub, Rus biolog Aleksandr Lexman 1842-yil Buxoro amirligiga qilgan safarida Samarqand qal‘asi ichidagi amirning saroyidagi masjidga ko‘ktosh borligi, bu masjid ichkarisiga hukmdorlar kirib ibodat qilish maqsadida foydalanganlarini ta‘kidlaydi [10:150-151].

1870-yilda Samarqandda bo‘lgan Eugene Schuyler Samarqand qal‘asi ichidagi bosh saroy – Ko‘ksaroy ichida ko‘ktosh joylashganini taxmin qilgan. XV-XVI asrlarda qal‘ada ko‘plab qirollik muassalari, jumladan, qurol-yarog‘ omborlari, qamoqxona, Ko‘ksaroy va Bo‘stonsaroy joylashgan. Ko‘ksaroy o‘z vaqtida podshohlarning taxt uchun kurash vaqtida yashirin qotiliklar bilan mashhur bo‘lgan. Z.M. Boburning yozishicha: biror kishini Ko‘ksaroyga olib ketildi degani, u o‘ldiriladi degan edi [13:74.].

Tadqiqotchining keltirishicha, Samarqanddagi ko‘ktosh va Amir Temur qabri ustidagi nefrit toshi bilan chalkashtirmaslik kerak. XIX asrda yashagan “Tarixi Xumuliy” asari muallifi Temurning nabirasi Mirzo Ulug‘bek Mo‘g‘ilistondan olib kelgan uchta tosh bilan chalkashtirgan bo‘lishi kerak. Toshlardan biri Temur qabriga o‘rnatilgan nefrit edi. 1740-yil eron shohi Nodirshoh O‘rta Osiyoga yurish qilgan chog‘ida bu toshlardan birini Mashhadga olib ketayotganda, yo‘lda tosh to‘rt bo‘lakka bo‘linadi. Natijada u toshni Samarqandga qaytarish haqida buyruq beradi. “Tarixi Xumuliy” asarida keltirilishicha, Boqi Muhammadxon bu toshni o‘z ko‘rinishxonasida saqlagan. 1720-yil qozoqlar Samarqandga bostirib kirganda, Ko‘ktoshga zarar etkazilmasligi uchun u yashirilgan.

Boqi Muhammad hukmronligi davrida Mirak [1:283] ismli yaroqchi kechasi maqbaraga narvon qo‘yib, nefrit toshini ko‘chirib oladi va o‘z uyiga keltiradi. Maqbara atrofida istiqomat qiluvchi kishilar buni bilib qolib, Boqi Muhammadxonga yetkazadilar. Xon shu zahoti uni qidirib topadi va toshni qarasar qoraygan oltinga aylanib qolgan ekan. Asl tosh esa o‘z joyida turgan edi. Bu holdan barcha hayratlanadi [1:280].

Samarqand hududiga Boburiy podshohlarning hurmat-e‘tibori temuriylar davridan boshlanib, ashtarxoniylar sulolasi davrida ham davom etgan. Masalan, Mutribiyning keltirishicha, Boburiy hukmdorlar Samarqandni o‘z ota-bobolarining yurti hisoblab, Amir Temur maqbarasi obodonchiligi va ta‘mirlash ishlari uchun pul va sovg‘a-salom jo‘natishgan. Bu hadyalar ba‘zan hind amaldorlari, ba‘zan Samarqand amaldorlari tomonidan olib kelingan. Jumladan, Samarqand hokimi Juvonmard Alixon (1572-1578) [3:93] topshirig‘i bilan Xoja Muhammad Ro‘g‘angar Samarqandning feruza darvozasi tomonida hovuz qurayotgan paytda, bir xum qadimiy tanga chiqadi. Shunda u aytadiki: men 1570-yili Agrada Akbarshoh huzurida bo‘lgan vaqtimda u mendan Samarqandning bog‘i maydoni, chihel ustuni, rasadxona, taxtgo‘hi, daraxtlari, sanobar gullari haqida so‘radi. Men bu haqida o‘zim bilganimcha hikoya qildim. Bu hol podshoh Akbarga ma‘qul keldi va menga o‘n ming rupiya in‘om qildi – dedi. Keyinchalik Muhammad Ro‘g‘angar haj ziyoratini o‘tab, Samarqandga qaytib keladi. 1573-yili Hindiston podshohi Akbarshoh Samarqandga bir fil yuboradi. O‘sha yili yuborilgan fil o‘zi bilan hamrohlikdagi to‘rt kishini o‘ldirib, to‘g‘ridan to‘g‘ri Hindistonga qaytib ketadi. (U Hindistonga qaytadimi yo‘qmi bilmayman deydi) Mutribiyning hikoya qilishicha, Akbarshoh har yili Samarqandga sovg‘a tariqasida bir fil yuborishni odat qilgan. Ushbu qochgan fil voqeasidan keyin Akbarshoh fil mana shunday noxushliklar keltirishi mumkinligi anglab, filning o‘rniga oltin jo‘natishni odat qilgan [11:19]. Keyingi Hindiston hukmdorlari davrida ham bu munosabatlar davom etgan. Masalan, Buxoro hukmdori Abdulazizxon davrida yuz bergan vayronagarchilik Samarqandni ham chetlab o‘tmadi. Asosan, shaharning markazida qahatchilik bo‘lib, ba‘zi aholi ko‘chib ketdi. Samarqand qal‘asi aholisi Amir Temur maqbarasiga kelib joylashadilar. O‘sha paytdagi Samarqand hokimi

Abdulkarimbiy va ba‘zi amaldorlar maqbarani ta‘mirlashga kirishadi. 1689-yil keyingi Samarqand hokimi Xushikabiy bahodiryuz madrasani ta‘mirlashga kirishganda [10:488] maqbaraning ahvoli haqida Hindiston hukmdori Avrangzeb Olamgirga yetkazadilar. Shunda u Kobul shahrining daromadidan har kun 12 ming rupiya Amir Temur maqbarasi uchun pul jo‘natish haqida farmon beradi [10:245]. 1690-yildan keyin ushbu maqbara uchun beriladigan mablag‘ evaziga Hindiston podshohi saroyidagi amaldorlardan mutavalli tayinlashni yo‘lga qo‘yib, 1691-yil saroy amaldori Vali bin Mulla Zamondan maqbara uchun ajratilgan bir yillik pulni berib, Samarqandga jo‘natadi. Bu mablag‘ maqbaraning obodonchiligi va maqbara yonidagi madrasadagi to‘rtta mudarris, to‘rtta qori, ikkita shayx, 32 nafar talaba va ikkita farroshga taqsimlab berilishi lozim edi. Maqbarada ikkita muassasa bo‘lib, biri maqbara, boshqasi madrasa bo‘lib, madrasa 29 hujradan iborat bo‘lib, har bir hujrada ikki nafardan talaba yashashiga ruxsat berilgan. Madrasa to‘rtta gunbaddan iborat bo‘lgan. Madrasa mudarrisi taqvdor pok kishilardan bo‘lishi belgilanib, Malehoning otasi Muhammad Sharif ushbu oliygoh mudarrislaridan bo‘lgan [10:245]. Amir Temur maqbatasida ikki kishi uchun, biri Mirsaid Baraka, ikkinchisi Amir Temur uchun o‘ttiz pora qur‘on o‘n nafar qori tomonidan o‘qilishi belgilangan.

Malehoning yozishicha, Abdulazizxon saltanatining oxirida Samarqand gullab-yashnagan edi. Ammo, Xiva xoni Anushaxon shaharga bostirib kirib, vayron qildi. Samarqand aholishining aksariyat qismi ko‘chib ketishga majbur bo‘ladi. Xiva bosqini bartaraf etilgach, Buxoro hukmdori Subhonqulixon Shahar aholisini darvozani Anushaxonga ochib berishda ayblab, aksariyat amaldorlarni qatl ettirib, aholidan jarima va mol undirib, hattoki necha zamonlardan beri beva ayollardan olinmagan soliqni ham oladi. Mana shu sabablar tufayli 1692-yilga kelib Samarqanddagi aksariyat masjid va madrasalar sharobxona va bo‘zxonaga aylanadi [10:482].

Xulosa va takliflar. Ashtarxoniy hukmdor va Samarqand hokimlari azaldan Amir Temur maqbarasiga nafaqat buyuk sarkarda Amir Temur va uning avlodlari, piri ko‘milgan hudud, balki Movarounnahr siyosiy hayotida muhim ahamiyat kasb etgan markaz sifatida qarashgan. Yuqorida keltirilganidek, Hindiston podshohlari – Akbar, Shohjahon va Avrangzeb har yili o‘z saroy amaldorlari yoki samarqandlik amaldorlardan sovg‘a-salom va maqbara obodonchiligi uchun atalgan mablag‘ni yetkazib turishgan. Hattoki bu ehtirom Avrangzeb davrida Kobul shahridan Amir Temur maqbarasi uchun mutavalli tayinlash darajasigacha yetdi. Maqbara hovlisidagi Movarounnahr hukmdorlari toj kiyadigan – Ko‘ktosh Ashtarxoniy Boqi Muhammad davrida uning Samarqanddagi saroyida saqlangani aniqlandi.

Iqtiboslar/ References/ Kaynaklar/ Сноски:

1. Аҳмедов Б.А. Ўзбекистон халқлари тарихи манбалари. – Т.: Ўқитувчи, 2001. – Б.283.
2. Абдурахмон Толе. Абулфайзхон тарихи. Семёнов таржимаси.– Тошкент:. 1959. – С.68-70.
3. Абулаббос Муҳаммад Толиб ибн Тожддин Хасанхожа ал-Хусайний ас-Сиддикий. Матлаб ут толибин; таржимонлар: Ф.Каримий, Э.Миркомиллов. - Тошкент: “Movarounnahr” 2016. – 93 b.
4. Beisembiev T.K. Farghana’s contacts with India in the 18 th and and 19 th centuries. Journal of Asian History, 1994, Vol. 28, No. 2 (1994), pp. 124-135.
5. Corinne Lefèvre. The Majālis-i Jahāngīrī (1608-11): Dialogue and Asiatic Otherness at the Mughal Court. Journal of the Economic and Social History of the Orient, 2012, Vol. 55, No. 2/3, Cultural Dialogue in South Asia and Beyond: Narratives, Images and Community (sixteenth-nineteenth centuries) (2012), pp. 255-286.

6. Lehmann, Reisen ach Buchara und Samarkand in den Jahren 1841 und 1842. (St Petersburg, 1852) pp.150-151.
 7. Маликов А. Sacred Lineages in Central Asia: Translocality and Identity. Mobilities, Boundaries, and Travelling Ideas.pp.123-150.
 8. Mary St. Germain. A Report on a Trip to Uzbekistan, Kyrgyzstan, and Kazakhstan. MELA Notes , Fall 2001-Spring 2002, No. 73/74 (Fall 2001-Spring 2002), pp. 23-44.
 9. Scott Levi. India, Russia and the eighteenth century transformation of the Central Asian caravan trade. Journal of the Economic and Social History of the Orient , 1999, Vol. 42, No. 4 (1999), pp. 519-548.
 10. (ميلحای سمرقندیریا، محمد بدیع بن محمد شریف، مذكر الاصحاب. تهران. ۲۴۵)
Maleho Samarqandiy – Muhammad Bade bin Muhammad Sharif. Muzakkir al as‘hob. – Tehron.: Kutubxona, Toshbosma. 1390 h.q. – V. 245.
 11. (مطربی سمرقندی. نسخه زیبای جهانگیر. قم ۱۹)
Mutribiy Samarqandiy. Nusxayi zeboyi Jahongir. - Qum: Kutubxona. Tosbosma. 1419 h.q. – V. 19.
 12. Robert D. McChesney. Zamzam water on a white felt carpet: Adapting Mongol ways in Muslim Central Asia: 1550-1650” in Religion, customary Law and Nomadic Technology, ed. M.Gervers and W.Schlepp. Toronto, 2000, pp. 63-80.
 13. Rogers J.M. Bartol'd's Article O Pogrebenii Timura ("The Burial of Tīmūr"). Taylor & Francis, Ltd. 1974, Vol. 12 (1974), pp. 65-87.
 14. Ron Sela. The "Heavenly Stone" (Kök Tash) of Samarqand. Journal of the Royal Asiatic Society, Jan., 2007, Third Series, Vol. 17, No. 1 (Jan., 2007), pp. 21-32.
- Sharofiddin Ali Yazdiy. Zafarnoma. Avstriya markaziy kutubxonasi. Qo‘lyozma raqami №372.M.192.

**BULLETIN OF THE
INTERNATIONAL JOURNAL
“TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

In order to implement programs and projects developed to accelerate the relationship envisaged at the summit of the Organization of Turkic States held in Samarkand, as well as to coordinate and highlight the research work carried out in the field of Turkic studies, the International Journal “Turkological Research” at Samarkand State University named after Sharof Rashidov passed the state registration. The journal is intended to publish the results of scientific research in the field of Turkic languages and dialects, the history of linguistic and literary relations of the Turkic peoples of Central Asia, the socio-cultural field. There are such headings as a young researcher, memory and our anniversaries. Articles written in Uzbek, Turkish, Russian, English and all Turkic languages are accepted.

The scientific journal is based on the decision of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan dated May 8, 2024 and numbered 354/5; It is included in the list of scientific publications that are recommended for candidates to receive the Doctor of Philosophy (PhD) and Doctor of Science (DSc) academic degrees in the fields of history and philology to publish their scientific results due to their theses.

**THE JOURNAL PUBLISHES ARTICLES
IN THE FOLLOWING AREAS:**

- ✓ History of socio-cultural relations of the Turkic peoples;
- ✓ Research of the Turkic World;
- ✓ Dialectology of Turkic languages;
- ✓ Geopolitics of the Turkic World;
- ✓ Folklore Studies;
- ✓ Comparative Linguistics and Literary Studies;
- ✓ Literary Relations and Translation Studies.

CONTACT ADDRESS:

Mailing Address:

140104, University boulevard, 15,
Samarkand, Uzbekistan,
Research Institute of Turkology under
Samarkand State University named after
Sharof Rashidov

Phone:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Email:

turkologiya.samdu@gmail.com

Website:

<https://turkologiya.samdu.uz>

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

1. The article is presented on 8-10 pages;
 2. Article structure:
 1. The text of the article should be prepared in Times News Roman font, size 14, left: 3 cm, right: 1.5 cm, top and bottom: 2 cm; in A4 format in 1.15 intervals.
 2. The title of the article, surname, name and patronymic of the author (authors) are indicated in full and written in capital letters.
 3. Position, academic title, place of work (study), region, republic, telephone number, email address and ORCID number of the author (authors) are indicated in full.
 4. The abstract should consist of a brief content and importance of the article, results.
 5. At the beginning of each article, there should be an annotation in 2 other languages (optionally selected from Uzbek, English, Russian and Turkish) in addition to the language in which the article is written.
 6. The abstract should be no more than 120-150 words.
 7. At the bottom of the abstract, 7-10 keywords should be given that illuminate the content of the article.
 8. The article should be prepared in the following form:
 - a) Introduction;
 - b) Main part;
 - c) Results and Discussions;
 - d) Conclusions;
 - e) List of literature (References) – in alphabetical order;
 - f) Citations are given in brackets in the form of the author's surname - date of publication - page (Muminov, 2020: 25);
 - g) Figures, drawings, tables, diagrams are designated in Arabic numerals as "Figure". Signs or pointers are placed under the figure, in the next line, in the middle and highlighted in bold.
- The topic of the scientific article submitted by the author (or co-authors) must correspond to the journal's columns.
 - Articles can be submitted in Uzbek, English, Russian, and all other Turkic languages
 - The author(s) are responsible for the scientific validity, reliability and plagiarism of the information and evidence presented in the article;
 - Articles will be considered. The journal publishes only articles recommended by experts;
 - Articles not requested will not be published and will not be returned to the authors;
 - Only 1 article of the author is published in 1 issue of the journal.

**“TURKOLOGIK
TADQIQOTLAR” XALQARO
JURNALINING AXBOROT
XATI**

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ijtimoiy-ma’rifiy, ilm-fanni rivojlantirishga qaratilgan siyosat, Turkiy Davlatlar Tashkilotining Samarqandda o‘tkazilgan sammitida ko‘zda tutilgan o‘zaro aloqalarni jadallashtirish bo‘yicha ishlab chiqilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish hamda turkologiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va yoritish maqsadida Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida “Turkologik tadqiqotlar” xalqaro jurnali ta’sis etildi. Jurnal turkiy til va shevalar, Markaziy Osiyo turkiy xalqlari lisoniy va adabiy aloqalari tarixi, ijtimoiy-madaniy sohalarda amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalarini e’lon qilishga mo’ljallangan. Jurnalda muharrir minbari, tadqiqotlar, ilmiy axborot, taqriz va e’tirof, ilmiy anjuman, yosh tadqiqotchi, xotira, yubilyarlarimiz kabi ruknlar mavjud. O‘zbek, turk, rus, ingliz va barcha turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi.

Ilmiy jurnal O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAKning 2024-yil 8-maydagi 354/5-sonli rayosat qarori asosida tarix, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

**JURNAL QUIYIDAGI
YO‘NALISHLARDAGI MAQOLALARNI
NASHR QILADI:**

- ✓ Turkiy xalqlarning ijtimoiy-madaniy aloqalari tarixi
- ✓ Turk dunyosi tadqiqotlari
- ✓ Turkiy tillar dialektologiya
- ✓ Folklorshunoslik
- ✓ Qiyosiy tilshunoslik va adabiyotshunoslik
- ✓ Adabiy aloqalar va tarjimashunoslik.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Pochta manzili:

140104, Universitet xiyoboni, 15-uy,
Samarqand, O‘zbekiston,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand
davlat universiteti huzuridagi
Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti

Telefon:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

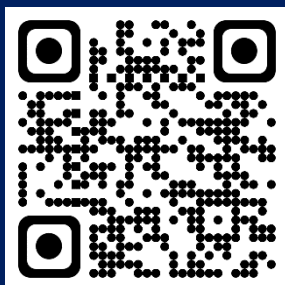
@turkologiya2025

Elektron pocha:

turkologiya.samdu@gmail.com

Veb-sayt:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 8-10 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- Maqolaning tarkibiy tuzilishi:
 1. Maqola matni Times News Roman shriftida, 14 kattalikda, chap: 3 sm, o‘ng: 1,5 sm, yuqori va quyi: 2 sm; 1,5 intervalda, A4 shaklida tayyorlanishi lozim.
 2. Maqola sarlavhasi, muallif(lar)ning familiyasi, ismi va otasmi to‘liq holatda katta harflar bilan yozilishi kerak.
 3. Muallif(lar)ning lavozimi, ilmiy unvoni, ish (o‘qish) joylari, viloyat, Respublika, telefon raqami, elektron pochta manzili va ORCID raqqami to‘liq keltirilishi kerak.
 4. Annotatsiya, maqolaning qisqacha mazmun va ahamiyati, natijalardan iborat bo‘lishi lozim.
 5. Har bir maqola boshida maqola yozilgan tildan tashqari yana 2 tilda (o‘zbek, ingliz, rus va turk tillaridan ixtiyoriy ravishda tanlanadi) annotatsiya bo‘lishi lozim.
 6. Annotatsiya 120-150 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan shaklda bo‘lishi kerak.
 7. Annotatsiyaning pastki qismida maqola mazmunini yorituvchi 7-10 ta tayanch so‘zlar keltirilishi kerak.
 8. Maqola quyidagi shaklda tayyorlanishi kerak:
 - a) Kirish (Introduction);
 - b) Asosiy qism (Main part);
 - c) Natijalar va muhokama (Results and Discussions);
 - d) Xulosalar (Conclusions);
 - e) Adabiyotlar (References) – alifbo tartibida keltiriladi;
 - f) Havola(snokalar)lar qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi (Mo‘minov, 2020: 25) shaklida keltiriladi;
 - g) Rasm, chizma, jadval, diagrammalar «Rasm» deb arab raqamlari bilan qayd etiladi. Belgi yoki ishoralar – rasm ostida, keyingi qatorda, o‘rtada joylashtiriladi va qoraytirilgan shrift bilan belgilanadi.
- Muallif (yoki hammualliflar) tomonidan taqdim etilayotgan ilmiy maqola mavzusi jurnal ruknlariga mos kelishi shart.
- Maqolalar o‘zbek, ingliz, rus va barcha turkiy tillarda taqdim etilishi mumkin.
- Maqolada keltirilgan ma’lumot va dalillarning ilmiy asoslanganligi, ishonchli va ko‘chirmachilik holatlari uchun muallif(lar) mas’uldir;
- Maqolalar ekspertiza qilinadi. Ekspertlar tomonidan tavsiya etilgan maqolalargina jurnalda chop etiladi;
- Tavsiya etilmagan maqolalar chop etilmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi;
- Jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

**БЮЛЛЕТЕНЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА
"ТУРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ"**

В целях реализации программ и проектов, разработанных для ускорения взаимоотношений, предусмотренных на состоявшемся в Самарканде саммите Организации Тюркских Государств, а также координации и освещения научно-исследовательской работы, проводимой в области тюркологии, Международный журнал, Самаркандского государственного университета имени Шарофа Рашидова, «Тюркологические исследования» прошел государственную регистрацию. Журнал предназначен для публикации результатов научно-исследовательских работ в области тюркских языков и диалектов, истории языковых и литературных связей тюркских народов Средней Азии, социокультурной области. Есть такие рубрики, как молодой исследователь, память и наши юбилеи. Принимаются статьи, написанные на узбекском, турецком, русском, английском и всех тюркских языках.

Научный журнал на основании решения Высшей аттестационной комиссии (ВАК) Министерства высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 8 мая 2024 года под номером 354/5; Он включен в перечень научных изданий, рекомендуемых кандидатам на получение ученых степеней доктора философии (PhD) и доктора наук (DSc) в области истории и филологии для публикации своих научных результатов по своим диссертациям.

**В ЖУРНАЛЕ ПУБЛИКУЮТСЯ
СТАТЬИ ПО СЛЕДУЮЩИМ
НАПРАВЛЕНИЯМ:**

- ✓ История социально-культурных отношений тюркских народов;
- ✓ Исследования тюркского мира;
- ✓ Диалектология тюркских языков;
- ✓ Геополитика тюркского мира;
- ✓ Изучение фольклора;
- ✓ Сравнительное языкознание и литературоведение;
- ✓ Литературные отношения и переводоведение.

КОНТАКТНЫЙ АДРЕС:

Почтовый адрес:

140104, Университетский бульвар,
15, город Самарканд, Узбекистан,
Научно-исследовательский
институт Тюркологии при
Самаркандском Государственном
Университете имени Шарофа
Рашидова

Телефон:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

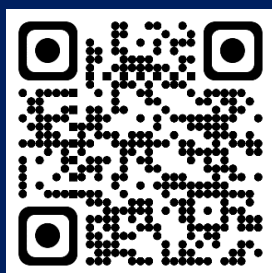
@turkologiya2025

Электронная почта:

turkologiya.samdu@gmail.com

Веб-сайт:

<https://turkologiya.samdu.uz>

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ:

- К публикации принимаются статьи объемом 8-10 страниц;
- Структура статьи:
 1. Текст статьи должен быть выполнен шрифтом Times News Roman, размером 14 пунктов, слева: 3 см, справа: 1,5 см, сверху и внизу: 2 см; с межстрочным интервалом 1,15, формат листа А4.
 2. Название статьи, фамилия, имя и отчество автора(ов) должны быть написаны заглавными буквами в полном регистре.
 3. Должность, ученое звание, места работы(учебы), регион, Республика, номер телефона, адрес электронной почты и ORCID-номер автора(ов) должны быть указаны полностью.
 4. Аннотация должна состоять из краткого содержания и важности статьи, результатов.
 5. В начале каждой статьи, помимо языка, на котором написана статья, должна быть аннотация на 2-х других языках (на выбор – узбекский, английский, русский и турецкий).
 6. Аннотация должна содержать не более 120-150 слов.
 7. Внизу аннотации должно быть 7-10 ключевых слов, освещающих содержание статьи.
 8. Статья должна быть подготовлена в виде:
 - a) Вступление (Introduction);
 - b) Основная часть (Main part);
 - c) Результаты и обсуждение (Results and Discussions);
 - d) Выводы (Conclusions);
 - e) Литература (References) – в алфавитном порядке
 - f) Ссылка(сноски) приводится в скобках в виде фамилии автора – дата публикации – страница (Муминов, 2020: 25);
 - g) Рисунки, чертежи, таблицы, схемы нумеруются арабскими цифрами и обозначаются как «Рисунок». Знаки или указатели размещают под рисунком, в следующей строке, посередине и выделяют жирным шрифтом.
- Тема научной статьи, представленной автором (или соавторами), должна соответствовать рубрикам журнала.
- Статьи могут быть представлены на узбекском, английском, русском и всех других тюркских языках.
- Автор(ы) несут ответственность за научную обоснованность, достоверность и плагиат информации и доказательств, представленных в статье;
- Статьи рецензируются. В журнале публикуются только статьи, рекомендованные экспертами;
- Нерекомендованные статьи не публикуются и не возвращаются авторам;

“TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİNİN BÜLTENİ

Özbekistan Cumhuriyeti devletinin sosyal-eğitimsel ve bilimsel gelişme politikasının başarılı şekilde uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla, Semerkant'ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatının zirvesinde öngörülen karşılıklı ilişkilerin hızlandırılması için geliştirilen program ve projeleri uygulamak, bilimsel çalışmaları koordine etmek, Türkoloji alanında yürütülen araştırma çalışmaları Şeraf Reşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi, Uluslararası “Türkoloji Araştırmaları” dergisini tescil etmiştir. Dergi, Türk dili ve lehçeleri, Orta Asya Türk topluluklarının dil ve edebiyat ilişkileri tarihi, sosyo-kültürel alanlardaki bilimsel ve araştırma çalışmalarının sonuçlarını yayınlamayı amaçlamaktadır. Dergimizde editör kürsüsü, araştırma, bilim dünyasından, inceleme ve tanıma, bilimsel konferans, genç araştırmacı, hatıra, yıldönümleri gibi sütunlar yer almaktadır. Özbekçe, Türkçe, Rusça, İngilizce ve tüm Türk lehçelerinde yazılmış makaleler kabul edilmektedir.

Bilimsel dergi, Özbekistan Cumhuriyeti Yükseköğrenim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı'na bağlı Yüksek Kabul Komisyonu'nun 8 Mayıs 2024 tarihli ve 354/5 sayılı kararına esasen; tarih, filoloji alanlarında Felsefe Doktoru (Doktora) ve Bilim Doktoru (DSc) akademik derecesini almaya aday kişilerin tezleri dolayısıyla bilimsel sonuçlarını yayınlaması tavsiye edilen ilmî yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

DERGİ AŞAĞIDAKİ ALANLARDA MAKALELER YAYINLAMAKTADIR:

- ✓ Türk Dünyasındaki sosyo-kültürel ilişkilerin tarihi;
- ✓ Türk Dünyası araştırmaları;
- ✓ Türk Lehçeleri diyalektolojisi;
- ✓ Türk Dünyasının jeopolitiği;
- ✓ Folklor çalışmaları;
- ✓ Karşılaştırmalı dilbilim ve edebiyat çalışmaları;
- ✓ Edebi ilişkiler ve çeviri çalışmaları.

İLETİŞİM ADRESİ:

Posta adresi:

140104, Üniversite Bulvarı, 15,
Semerkant şehri, Özbekistan, Şeraf
Reşidov adına Semerkant Devlet
Üniversitesine bağlı Türkoloji
Araştırmaları Enstitüsü

Telefon:

+998 99 582 93 81

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

E-posta:

turkologiya.samdu@gmail.com

İnternet sitesi:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAKALE YAZIM KURALLARI:

- Makale 8-10 sayfada sunulur;
- Makale'nin yapısı:
 1. Makale metni Times New Roman yazı tipinde, 14 punto büyüklükte, sol kenarından 3 cm'lik, sağ kenarından 1,5 cm'lik, üst ve alt kenarından 2 cm'lik boşluk bırakılarak, tek sütun olarak, 1,15 satır aralığında, A4 boyutunda hazırlanmalıdır.
 2. Makalenin başlığı, yazar(lar)ın soyadı, adı ve baba adı tam olarak büyük harflerle yazılmalıdır.
 3. Yazar(lar)ın pozisyonu, akademik ünvanı, çalıştığı (öğrendiği) yer, bölgesi, cumhuriyeti, telefon numarası, e-posta adresi ve ORCID numarası eksiksiz olarak verilmeli.
 4. Özet, makalenin amacını, önemli bulgularını ve sonuçlarını içermelidir.
 5. Her makalenin başında, makalenin yazıldığı dilin yanı sıra 2 dilde de (isteğe bağlı olarak Özbekçe, İngilizce, Rusça ve Türkçe arasından seçilecek) açıklama bulunmalıdır.
 6. Özet, 120-150 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır.
 7. Özeti alt kısmında makalenin içeriğini tanımlayacak en az 7, en fazla 10 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
 8. Makale, aşağıdaki formatta hazırlanmalıdır:
 - a) Giriş (Introduction);
 - b) Ana bölüm (Main part);
 - c) Sonuçlar ve tartışma (Results and Discussions);
 - d) Sonuçlar (Conclusions);
 - e) Kaynakça (References) alfabetik olarak sıralanmalıdır;
 - f) Bağlantılar (dipnotlar) yazarın soyadı - yayın tarihi - sayfa şeklinde parantez içinde verilecektir (Muminov, 2020: 25);
 - g) Resim, çizim, tablo, diyagramlar "Resim" olarak Arap rakamları ile kaydedilir. İşaretler resmin altına, bir sonraki satıra, ortaya yerleştirilir ve koyu yazılır.
- Yazarın (veya ortak yazarların) sunduğu bilimsel makalenin konusu dergi sütunlarıyla örtüşmelidir.
- Makaleler Özbekçe, İngilizce, Rusça ve tüm Türk dillerinde gönderilebilir.
- Makalede sunulan bilgi ve kanıtların bilimsel dayanağı, güvenilirliği ve intihalinden yazar(lar) sorumludur.
- Makaleler hakemli olacaktır. Dergide sadece uzmanlar tarafından tavsiye edilen makaleler yayımlanır.
- Talep edilmeyen yazılar yayınlanmayacak ve yazarlarına iade edilmeyecektir.
- Derginin 1 sayısında yazarın sadece 1 makalesi yer alacaktır.

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL
RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL
DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Muharrir:

Musahhah va texnik muharrir:

Norxo‘ja Choriyev

Rahmatulloh Shokirov

2025-yil 22-martda tahririy-nashriyot bo‘limiga qabul qilindi.

2025-yil 25-martda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.

Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. «Times New Roman» garniturası.

Offset qog‘ozı. Shartli bosma tabog‘ı –12.5.

Adadi 10 nusxa. Buyurtma № 215

SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi bosmaxonasida chop etildi.

140104, Samarqand sh., Universitet xiyoboni, 15.

ISSN 2992-9229

9

772992

922004